

Motion till riksdagen

1988/89:L702

av Margareta Hemmingsson m.fl. (s)

Våldsleksaker m.m.

1979 tecknades en överenskommelse mellan den svenska leksaksbranschen och konsumentverket och dåvarande lekmiljörådet om att produkter med militär anknytning som huvudsakligen hänför sig till krig från och med 1914 inte får säljas. Denna överenskommelse hade föregåtts av mycket starka krav från riksdagens sida om att en sanering av leksaksutbudet måste komma till stånd.

Under 1980-talet har leksaksmarknaden förändrats mycket snabbt. Den traditionella leksaksbranschen har i huvudsak följt överenskommelsen. Däremot har nya produkter och marknadsföringsmetoder tillkommit under senare år. I dag saluförs mycket våldsförhärlikande produkter, som på olika sätt förintar varandra. Det handlar om plastfigurer, rollspel och dataspel. Leksakerna i form av plastfigurer är dock inga avbilder av föremål som använts i verkliga krig under 1900-talet. De ger i stället en slags science-fictionartad syn på framtiden i robot- och rymdåldern. Dessa grymma varelser som nu saluförs och marknadsförs förmedlar en otäck livsstil till våra barn. Marknadsföringen är total, i den bemärkelsen att produkterna finns i form av filmer på kabel-TV, video-inspelningar i leksaksaffärerna, serietidningar och som "landskap" i butikerna. Produkterna har färdiga namn, färdiga egenskaper, färdiga repliker – barnen får "allt" serverat.

Den här totala marknadsföringen har visat sig vara mycket effektiv. Även mycket små barn lever sig in i dessa produkter och deras beteende, ett beteende som nästan enbart går ut på att använda våld. Rapporter från barnstugor och barnläkare visar hur mycket små barn har förändrat sitt sätt att leka, hur de är mycket våldsamma och aggressiva mot varandra. De leker att de är de produkter de sett och har hemma.

Under året har samlarbilder i tuggummiförpackningar börjat säljas, med ett extremt människoföraktande innehåll. Bilderna föreställer groteska bilder på barn, vanskapta huvuden, nålar genom huvudet etc. På baksidan uppmanas barnet att skriva namnet på någon man hatar. Rollspel blir allt vanligare. Handlingen i dessa spel går alltför ofta ut på att leva sig in i olika våldsbeteenden. Alternativen som ges innehåller alla olika sorters våld, som lösning på ett uppsatt problem.

En annan företeelse på leksaksmarknaden är data- och TV-spel, som i huvudsak används av barn och ungdomar. De finns nu i många varianter på marknaden. Vid en granskning av utbudet finner man en stor andel våldsamma spel, där spelaren får poäng för att utföra olika vidrigheter. Den tekniska kvaliteten på dessa spel förbättras snabbt, vilket betyder att de blir

mer och mer verklighetstroga. Spelaren blir på ett inlevelsefullt sätt aktiv aktör när det gäller att utföra t.ex. mord, våldtäkter, halshuggningar, nedskjutningar, karatesparkar och bombningar. För barn kan just inlevelsen i att själv vara aktör i våldshandlingar, som dessutom ger pluspoäng, vara synnerligen destruktivt. Man kan nu med laserpistoler påverka skeendet genom att skjuta mot TV-rutan.

Våldsutvecklingen bland barn och ungdomar måste bekämpas med olika metoder. Det finns inga enkla lösningar när det gäller att förhindra en önskad våldsutveckling. Men en åtgärd bland många är att se över marknadsföringen och försäljningen av dessa leksaker och spel.

Efter motioner i riksdagen och ett starkt uttalande av riksdagen om att en sanering måste ske, har Barnmiljörådet haft förnyade förhandlingar med leksaksbranschen om att förändra det gamla avtalet från 1979, så att det också bör omfatta de nya våldsprodukter som tillkommit. Något förhandlingsresultat, där branschen frivilligt åtar sig att inte sälja och marknadsföra våldsförhärlikande leksaker och spel, har ännu inte uppnåtts.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning mot försäljning av våldsförhärlikande leksaker och spel,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i marknadsföringslagen att det inte skall vara tillåtet att göra reklam för våldsleksaker och våldsspel eller på annat sätt använda våldsförhärlikande marknadsföring av leksaker.

Stockholm den 16 januari 1989

Margareta Hemmingsson (s)

Berit Oscarsson (s)

Marita Bengtsson (s)

Eva Johansson (s)